

ЕП§118П Еп§118П-Клі88Іап ОісТіопагу. — М. : Локид-Прес, 2004. — 920 с.

3. Шатун В. Т. Основи менеджменту [Текст]: навчальний посібник / В. Т. Шатун. — Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2006. — 376 с.

4. Єльнікова Г. В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: [монографія] / Г. В. Єльнікова. — К. : ДАККО, 1999. - 303 с.

5. Друкер Питер Ф. Задачи менеджмента в XXI веке [Текст] : пер. с англ. / Питер Ф. Друкер. — М. : Изд. дом «Вильямс», 2003. — 313 с.

6. Радченко, А. И. Основи государственного и муниципального управления: системный подход [Текст] / А. И. Радченко. — Ростов н/Д : Ростиздат, 1997. — 402 с.

7. Амбарцумов, А. А. ЮООтерминоврнчноной зкономики [Текст] / А. А. Амбарцумов, Ф. Ф. Стерликов. — М. : Крон-Пресс, 1993. — 218 с.

8. Дідур К. М. Системний підхід до управління підприємством та персоналом підприємства

[Електронний ресурс] / К. М. Дідур // Ефективна економіка. — 2012. — № 4. — Режим доступу до журналу: [Мір://лу\у\у.есопоту.паука.сот.иа.](http://mir.lnu.edu.ua/economy/economy.com.ua)

9. Востряков О. В. Обмеження і перешкоди впровадження процесного підходу в управлінні компанією [Електронний ресурс] / О. В. Востряков, П. Б. Галушко. — Режим доступу : [Мір://п Б и V. o o V. и a / p o i i a 1 / 8 o c _ O и ш / Е к р г / 2 0 1 1 _ 5 0 / 8 I a i i / 2 4 . p c I Г](http://biblio.v.ua/ro/ia1/8oc_Oиш/Екрг/2011_50/8Iaii/24.pcIГ).

10. Пінда Ю. В. Процесний менеджмент як можливий напрямок зміцнення конкурентоспроможності будівельних підприємств [Електронний ресурс] / Ю. В. Пінда // Ефективна економіка. — 2010. — № 12. — Режим доступу до журналу : [Н і Т р : // е с о п о т у . п а у к а . с о т . и а .](http://mir.lnu.edu.ua/economy/economy.com.ua)

11. Стадник В. В. Теоретико-методичні підходи до формування системи управління енергоспоживанням машинобудівних підприємств / В. В. Стадник, О. А. Миколук // Економічний простір. — Дніпропетровськ : ПДАБА, 2010. — № 37. - С. 248-262.

Поступила до редакції 19.03.13

І. В. Кононова, 2013

УДК 330.241.1:338.43

О. И Павленко*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТА ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ

В статті автором розглянуті перспективи розвитку та фінансове забезпечення виробничого потенціалу в сільському господарстві України. Також наведено детальний аналіз інвестицій в основний капітал сільського господарства України.

Ключові слова: сільське господарство, виробничий потенціал, фінансове забезпечення, інвестиції, основний капітал.

В статье автором рассмотрены перспективы развития инвестиционных и финансовое обеспечение производственного потенциала в сельском хозяйства Украины. Также проведен детальний анализ инвестиций в основной капитал сельского хозяйства Украины.

Ключевые слова: сельское хозяйство, производственный потенциал, финансовое обеспечение, инвестиции, основной капитал.

In i/ie agiісіe Бу an auiНог iIie conзійегейргояресія o/іеуеіортепi апі/іпaнсіaіргоуіііц o/ргоуісііоп роіенііаі іп a^гiсііііге o/ Шгаіне. ТНе іеіаііей анаіуж o/ іпуеяітепiя із аЬо геяіііей іп іIie (іхесі аяеяіа o/ a^гiсііііге o/ Шгаіне.

Кеу мгозгя: a^гiсііііге, ргоуісіііоп роіенііаі, іпaнсіaіргоуіііц, іпуезШеніі, іхесі аяеяіа.

Вступ. Перехід України до ринкових відносин, багато в чому, залежить від функціонування матеріальної основи економіки — підприємства. На рівні підприємства створюється суспільний продукт та надаються відповідні послуги, тобто фактично існування підприємств забезпечує іс-

нуванню усієї економічної системи держави як такої. Підприємства поєднують з виробничим процесом кваліфіковану робочу силу, використовують високопродуктивну техніку, здійснюють менеджмент та маркетинг. В умовах функціонування виробничих підприємств в системі рин-

* Павленко О. П. — канд. екон. наук, доцент кафедри фінансів, Дніпропетровський державний аграрний університет, м. Дніпропетровськ.

кових відносин найбільш важливої ваги набуває питання здійснення ефективного управління підприємством.

Постановка проблеми. Серед питань управління виробничим підприємством найбільш важливими можливо вважати питання виробничого планування та формування виробничої програми. Поняття формування виробничої програми є достатньо широким і враховує широкий спектр проблем, таких як: забезпечення підприємства виробничими фондами, матеріально-технічне забезпечення виробництва, кадрове забезпечення виробництва, планування технологічного процесу, планування виробничого асортименту, план маркетингу як елемент ефективної діяльності.

Отже, актуальність обраної теми полягає в тому, що в сучасних умовах досягнення високих техніко-економічних показників виробництва неможливо без збалансованого розвитку як основного виробництва, так і виробничої та соціальної інфраструктури.

Аналіз останніх досліджень. Виробничий потенціал підприємства — це основні виробничі фонди підприємства, до яких входять будівлі, споруди, машини, устаткування, виробнича інфраструктура підприємства, наявні засоби, запаси та джерела, що можуть бути використані для досягнення певної мети, а також можливості окремої особи, суспільства та держави в певній галузі. Вивченню цього поняття присвячені праці З. Герасимчука, Ю. Карпенка, Л. Ревуцького, О. Олексюка, О. Федоніна, які визначають виробничий потенціал як наявні та приховані можливості підприємства щодо залучення та використання факторів виробництва для випуску максимально можливого обсягу продукції [4, с. 109; 5, с. 14].

Метою статті є визначення сутності та особливостей процесу управління виробничим потенціалом агропромислового підприємства. Відповідно, завдання роботи полягають у визначенні сутності виробничого потенціалу, характеристик виробничої інфраструктури підприємства, аналізі виробничого потенціалу промислового підприємства.

Основний матеріал дослідження. Виробничий потенціал підприємства являє собою систему взаємопов'язаних елементів, які виконують різні функції у процесі забезпечення випуску продукції та досягнення інших цілей розвитку підприємства. А тому можна стверджувати, що йому притаманні всі риси, властиві будь-якій системі: цілісність, цілеспрямованість; складність; взаємозамінність, альтернативність його елементів; взаємозв'язок, взаємодія елементів виробничого потенціалу; самовідтворюваність; інноваційна сприйнятливість; гнучкість; соціально-еконо-

мічні наслідки використання; історичні умови та особливості формування й використання; фізичне та моральне старіння.

Проблеми структурного характеру виробничого потенціалу полягають у тому, що відповідність одних елементів іншим стримує розвиток і вдосконалення потенціалу загалом. Оптимізація структури потенціалу може здійснюватися з урахуванням різних рівнів деталізації підсистем та їхніх елементів, проте треба мати на увазі, що досягнута структура завжди є компромісом між ідеальним уявленням про потреби та можливості залучення виробничих потужностей та ресурсів. Зі структурним підходом пов'язана ще одна характеристика потенціалу — його потужність, що є кількісною оцінкою його виробничої можливості. Потужність має визначатись відносно окремих підсистем і потенціалу загалом, і вказує місце конкретного підрозділу, елемента в усьому потенціалі [3, с. 56].

Створення ефективної структури виробничого потенціалу зумовлює економію всіх видів ресурсів (сировини, матеріалів, енергії, фінансів, витрат живої та матеріалізованої праці), оскільки завдяки досягненню синергії між ними — елементами потенціалу — можна з меншою їх кількістю задовольнити більшу кількість потреб, виробивши більшу кількість продукції. Це можливо лише за умови підвищення якісного складу всього виробничого потенціалу та окремих його складових. Виробничі потенціали зі структурної точки зору різняться розмірами та ступенем відособлення ресурсів, структурою ресурсів, що використовуються. Структурні характеристики виробничого потенціалу дають змогу оцінити усталеність, динамічність і рухомість системи.

Потенціал може досягти цілей лише тоді, коли на досягнення певних цілей спрямований кожний із його елементів, оскільки виготовлення продукції певної кількості й рівня конкурентоспроможності потребує участі всіх підсистем та елементів виробничого потенціалу. Відсутність або невідповідність потрібного елемента означає зупинку виробничого процесу, а також додаткових витрат часу і коштів на його створення або заміну. Усе це доводить необхідність цільового підходу до визначення виробничого потенціалу.

Для забезпечення відтворення основних виробничих засобів важливе значення має вивчення їхнього стану та використання. Стан і використання основних виробничих засобів є важливим фактором підвищення ефективної діяльності підприємства [1, с. 152].

Для оцінки виробничого потенціалу підприємства використовують такі основні підходи: ресурсний, процесно-орієнтовний, витратний. При цьому розраховують систему показників стану і

ефективності використання основних засобів [2, с. 90]. До показників, які характеризують забезпеченість підприємства основними засобами і використовуються при застосуванні ресурсного підходу, належать: фондомісткість, фондоозброєність, коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства, коефіцієнт готовності. Коефіцієнт реальної вартості основних виробничих засобів у майні підприємства визначається як відношення вартості основних виробничих засобів (за вирахуванням суми їхнього зносу) до вартості майна підприємства. Процесно-орієнтовний підхід розрахований на визначення та підтримання умов нормального перебігу виробничого процесу. Необхідними умовами нормального перебігу виробничого процесу на підприємстві є: підтримання у робочому стані машин та устаткування; своєчасне забезпечення робочих місць сировиною, матеріалами, інструментами; живлення агрегатів енергією, виконання транспортних операцій. На підприємстві для позначення всіх цих процесів у сукупності використовується поняття — система технічного обслуговування виробництва. Цільовий (проблемно-орієнтований) підхід, спрямований на визначення відповідності наявного потенціалу досягненню поставлених цілей, визначає його величину як рівень відповідності окремих складових потенціалу необхідному, дещо ідеальному уявленню про склад, структуру та механізми функціонування потенціалу для виготовлення конкурентоспроможної продукції, який знаходить відображення в нормативних «деревах цілей» з широким спектром локальних і системних оцінок окремих елементів та взаємозв'язків. Рівень виробничого потенціалу визначається в процесі його використання й оцінюється з точки зору його результативності, тобто ступеня задоволення (порівняно з конкурентами) потреб клієнтів, які споживають вироблену продукцію (надані послуги). Цільова оцінка потенціалу — якісна оцінка, що дає змогу оцінити можливості досягнення певних результатів, створює умови для обґрунтованого підходу до планування процесу трансформації окремих його частин і потенціалу загалом на основі правильного розподілу дій та ресурсів по виконавцях і термінах для якісного та своєчасного отримання необхідних параметрів і набуття навичок, а отже, забезпечує досягнення поставлених цілей [4, с. 110]. Витратний підхід базується на співставленні понесених витрат на придбання основних виробничих з отриманим результатом. Отже, виробничий потенціал визначається як система взаємопов'язаних та до певних меж взаємозамінних, у певний спосіб організованих і спрямо-

ваних на досягнення поставлених цілей ресурсів, які становлять, у свою чергу, окремі виробничі та управлінські підсистеми підприємства.

Оснoву планування фінансових вкладень складають розрахунки введення в дію виробничих потужностей, основних фондів і кошторисної вартості будівництва (реконструкції, розширення) об'єктів. Головна мета і кінцевий результат інвестування введення в дію виробничих потужностей з метою отримання прибутку. Здійснення інвестицій в основні виробничі потужності в сільському господарстві України впродовж 2007—2011 років підвищилось на 49 млрд. грн. Питома вага інвестицій в основний капітал сільського господарства зросла на 2,6 % (з 5 до 7,6 %) [6].

Висновки. Інвестиції в основний капітал за джерелами фінансування України здійснюються за рахунок коштів державного бюджету (приріст питомої ваги на 1,9 %), коштів місцевих бюджетів (зменшення в структурі питомої ваги на 1 %), власних коштів підприємств та організацій (найбільша питома вага в структурі, але в 2011 році зменшення її відбулось на 2,5 %), кредитів банків та інших позик (приріст питомої ваги на 1,3 %) та інші. Отже, виробничий потенціал підприємства відповідає максимально можливому випуску продукції лише за сприятливих виробничих умов, наявності достатніх джерел фінансування або за мінімального впливу несприятливих обставин особливо в глобалізаційних умовах.

Література

1. Дзюбик С. Основи економічної теорії : навчальний посібник / С. Дзюбик, О. Ривак. — К. : Знання, 2006. — 481 с.
2. Клокар О. О. Формування інвестиційних ресурсів агропромислового виробництва // Економіка АПК. — 2012. — № 10. — С. 90.
3. Огійчук М. Ф. Формування джерел капітальних інвестицій у сільськогосподарські підприємства Харківщини / М. Ф. Огійчук, К. В. Євlampієв // Економіка АПК. — 2010. — № 8. — С. 56.
4. Пасічник Ю. Активізація виробничого потенціалу підприємств в умовах фінансових кризових явищ / Ю. Пасічник // Формування ринкової економіки в Україні. — 2009. — Вип. 19. — С. 103-111.
5. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібник / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк. — Київ : КНЕУ. — 316 с.
6. Статистичні дані Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. — Режим доступу : Бир://zlaI.5ouia.